

## ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ \*

### ΗΡΑΚΛΕΙΑ — ΠΕΡΙΝΘΟΣ

Μεταβαίνοντες εις τὴν Ἡράκλειαν ἐκ Τυρολόης ἀκολουθοῦμεν τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν ἥτις πρὸς τοὺς ἀμπελώνας διχάζεται καὶ ἡ μὲν διευθύνεται εἰς Σηλύβριαν, ἡ δὲ εἰς Ἡράκλειαν. Παντοῦ ἔρημος καὶ χέροςος. Εἰς 2 ὥρων ἀπόστασιν συναντῶμεν δύο χωρία, ὧν τὸ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ καλεῖται Σαχπάζ-κιοϊ, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ Γιασπλή. Ἀμφότερα Τουρκικά. Ἐπειτα φθάνομεν εἰς τὸ Τσιτεκλή-τεπέ, ἐπὶ ἧσέως περιόπτου, ἐξ ἧς φαίνεται ἡ Προποντίς.

Ὁ Ἀζεδιτ' Ἀλῆ Πασᾶς ἔκτισε τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τέμενος. Οὗτος ἔκτισε καὶ τὴν ἐν Ἀδριανουπόλει ἀγορὰν. Εἰς τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τέμενος μόνον ὁ νῦν Ἀβδουραχαμὰν Χασίπ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσεύχηται. Ἐπεσκευάσθη τοῦτο τὸ 1283 (ἔτ. ἐγ.—1866). Ἐκτίσε δὲ ὁ αὐτὸς Ἀλῆ Πασᾶς καλουτρώνα, οὗ σώζονται ἐρείπια.

Οἱ Βούλγαροι <sup>1)</sup> δὲν ἔβλαψαν τὰς οἰκίας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ μόνον τῶν Τούρκων, ἀλλ' ἔπειτα οἱ Τούρκοι διήρπασαν καὶ κατέστρεψαν τὰς Ἑλληνικὰς καὶ μάλιστα οἱ ἐντόπιοι καὶ ἤρχισαν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ λαμπρότερα οἰκοδομήματα. Ἐξέδωκαν διαταγὴν εἰς διάστημα 24 ὥρων νὰ φύγωσιν οἱ κάτοικοι, ὅσα δὲ ὥραϊα ἐπιπλα ἔβλεπον τὰ ἐλάμβανον. Εἰς τὴν Κων)πολιν ἐπέμψαν βαπόρια ὀλόκληρα μὲ δαλοπίνakas, ἐπιπλα καὶ ξυλείαν πρὸς ἐμπορίαν. Τὸ Γενί-Τσιφλίκι δὲν ἐπειράχθη, ἀλλὰ τὸ Σουλτὰν Τσιφλίκι καὶ τὰ πέριξ τὰ κατέστρεψε καθ' ὀλοκληρίαν, ὁ γαμβρὸς τοῦ διαβόητου Χ' Ἀδὴλ βέη, νομάρχου Ἀδ)πόλεως, διὰ νὰ κτίσῃ τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τσιφλίκι του.

Πολλὰς οἰκίας ἐν Ἡρακλείᾳ οἱ Τούρκοι κατέστρεψαν καθ' ὀλοκληρίαν, πολλῶν δὲ ἐπριόνισαν τοὺς στύλους διὰ νὰ καταρρεύσωσι. Σῴζεται ἐν παράδειγμα.

Ἐν Ἡρακλείᾳ διέμεναν 3 μόνον Χριστιανικαὶ οἰκογένειαι: τοῦ Καφετζῆ Ἀντώνη, τοῦ Μιχαὴλ Κοκκίνου καὶ τοῦ Μιχαὴλ Σαραντιάδου. Κά-

Γ. Μ. - π. 1. 1. 1. 1.  
υδολογικῆς  
- θ. 1. 1. 1. 1. 1. 1.  
- Γ. 1. 1. 1. 1. 1. 1.  
- Γ. 1. 1. 1. 1. 1. 1.  
- Γ. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

\* Ὅρα Σελ. 253—263 Γ' τόμου.

1) Ἐννοεῖ μετὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον. Σ. Θ.

ποιος δὲ Πολυνίκης Βασιλειάδης ἀπεπειράθη νὰ διαμείνη, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν ἠπειλήσαν ὅτι θὰ τὸν φονεύσουν, ἠναγκάσθη νὰ δραπετεύσῃ.

### Ἐπιγραφαί.

1) Ἐπὶ τῆς στενῆς πλευρᾶς μαρμαρίνης πλακὸς ὑποκειμένης ὡς δευτέρας σειρᾶς Β ἀποβάθρας (10 μ. που ἀπὸ γῆς) μεγάλοις παχέοις γράμμασιν ἐκτύπωσις :

ΔΙΡΟΥΜΕΝΟΝ ὁ 12 + 77  
ὑψ. 8

Ἐν τῇ παλαιᾷ ἀποβάθρᾳ πιθανῶς ἐκ τῆς κορυφῆς, ὅπου νῦν οἱ μύλοι, διότι ἐκεῖθεν Τουρκ. πολεμικὸν πρὸ 30—35 ἐτῶν ἐφόρτωσε πλῆθος μεγάλων πλακῶν, στυλοβάται προφανῶς, οἵα νῦν ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας.

2) Ἐν τῷ ἀγιάσματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀράπη, ὅπερ εἶναι παρὰ τὸν αἰγιαλὸν παρὰ τὸν λιμένα, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἔμπροσθεν εἶναι θολωτόν, τὸ δὲ ἔσω κηστερνοειδὲς ἔχει ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐν μάρμαρον, ὅπερ εἶναι τὸ μόνον ὑπολειφθέν ἐκ τῶν βάθρων τοῦ θεάτρου. Φέρει δὲ ἐπὶ τῆς πλαγίας στενῆς πλευρᾶς τὴν ἐπιγραφὴν μεγάλοις ἀραιοῖς γράμμασι.

Τ Ο Π Θ Ε 0,09  
ὑψ. γραμμ. 0,08

3) Ἐν στρώσει προστώου Δεσμίου τεμαχ. μαρμ. πλακὸς (πιθαν. σαρκοφάγου) μὲ μεγάλα γράμματα 0,10


ὑψ. 31x16

4) Ἐπὶ τμήματος σαρκοφάγου ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Κας Αἰκατερίνης Ἰω. Βαχτσιβάνη, κάτωθι τῆς νέας Μητροπόλεως.

ΟΥΝΟΜΑΜΟΠΑΤΡΟΥ  
 ΚΑΙΠΟΝΣΑΡΓΑΙΟΣ  
 ΡΩΜΟΥΛΙΣΗΝΜΟΙΣΠ  
 ΟΥΝΕΚΑΡΩΜΑΙΩΝΕ  
 ΝΥΝΔΕΜΕΜΟΙΡΑΒΡΟ  
 ΕΛΛΑΒΕΠΡΙΝΤΕΛ  
 ΑΛΛΑΜΕΜΗΤΕΡΑΝΑΣ  
 ΠΕΡΓΑΣΜΟΙΤΟΕΡΩ

5) Ἀνάγλυφον γυναικὸς πεπλοφόρου. Τμήμα φέρον τὴν ἐπιγραφὴν  
**WIAΦΛΑΒΙΑΝ**

ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ. Σήμερον μετεφέρθησαν δι' ἐξόδων μου εἰς τὴν μητρό-  
 πολιν.

ΕΝΘΤΑΔΕ  
 ΚΑΤΑΚΙΤΕ  
 ΟΤΙΣΜΑΚΑ  
 ΡΙΑΣΜΗΗ  
 ΣΗΡΙΝΙΚΟΣ  
 ΤΕΛΕΥΤΑ  
 ΔΕΚΗΣΕΤ  
 ΤΕΒΡΙΩΘ

6) Εὐρίσκεται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Ζαφειράκη  
 Εὐδ.ξιάδου. (48×28×4 κάτω 21).

Ἐκ τοῦ ΒΔ. μυχοῦ Τουρκακοῦ νεκροταφείου  
 (Πόροσλικ). Ὁ κ. Ζαφειράκης εἶχε καὶ ἄλλας 5—6  
 πάσας ἐκεῖθεν, ὁμοίας δὲ τὸ περιεχόμενον ἄρα ἐκ  
 νεκροταφείου Χριστιανικοῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐπίχρου-  
 σα πήλινα, ὥστε καὶ Ἑλληνικοῦ.

7) Ὑδραγωγὸι μαρμάρ. σωλῆνες τετραγώνου τομῆς, ἐντὸς στρογγύλοι  
 μὲ ἐσώβολον ἐν ἄκρῳ καὶ ἐλαφρῶν . . . ἀφθονοὶ ἐν τῇ χαλασμένῃ ἀγορᾷ  
 μήκ. 0,52 διάμετρο. ὅλική 0,55 × καθαρά 0,14.

8) Ὑπὲρ τὴν νέαν Α. θύραν τοῦ κατὰ τοῦ Β. ἄκρου (ἐπὶ γραμμῆς)  
 Βυζαν. τείχους τοῦ πρὸς Β. πύργου (Κουτὰ) καὶ ὑπὲρ παράθυρα Β'. ὀρό-  
 φου ἐντετειχισμένον πρόσωπον ἐκ μαρμ. κεφαλῆς Ἀφροδίτης (;) ἐφθα-  
 μένον— καὶ ἄνω . . . . τεμάχιον λεοντοκροῦνου, ἀμούσως ἀπερραμένα.  
 Αὐτὸς ὁ πύργος κτισμένος ὑπὲρ τὴν γ'. ζώνην τοῦ . . .

Μακρόθεν καθορᾶται ἡ μικρὰ Χερσόνησος ἀρκετοῦ ὕψους καὶ τὸ ἀμ-  
 φιθάλασσόν της καὶ τέλος ἐρείπια ἐπαλλήλου θεομηνίας ἀλληλοσυμπλη-  
 ρούμενα—Βούλγαροι καὶ εἶτα Τοῦρκοι—ἀλλὰ καὶ χρόνος. Πρὸ τῆς εἰσόδου  
 ἔτι εἰς τὸν (πρὸ 100 ἐτῶν μολὶς 80 οἰκίας ἀριθμοῦντα ὡς ρητῶς λέγουν)  
 σημερινὸν συνοικισμὸν Βυζαντ. περίβολος ἐκ σκέλους καθέτου πρὸς Β. ἐκ  
 τοῦ κυρίου τείχους τῆς πόλεως καὶ ὅλον ἴσως τὸ Α. ἄλλου ἐγκαρσίου πρὸς  
 ἐκεῖνο διατειχίζει τὸ ἥμισυ μόνον τοῦ ἰσθμοῦ συνοικίαν βεβαίως Βυζαντι-  
 νήν, προχωροῦσαν 400 μ. ἔξω τοῦ λιμένος (Β). Τὸ τεῖχος παχὺ 4 μέτρα  
 που μὲ 3 ζώνας πλιθίνους δίδει ἔτι νῦν τὰς στρώσεις τῶν περιοίκων (ρη-  
 τῶς Τυρολόης εἶδομεν) πλίνθοι 4γωνοὶ πλ. 0,36.—Ἀπὸ Β. πύλη καὶ πε-  
 ραιτέρω ρῆγμα μέγα ἀλλὰ καὶ πυλὴ ποτε, ἡ εἰσάγουσα τοὺς ἀπὸ Β. ὄλους  
 μὲ ὀρθίαν ὡς παραστάδα τὴν γνωστὴν (ἐπιστυλίου ποτε πιθανῶς ἢ ὑπερ-  
 θύρου) ἐπιγραφὴν μεγίστων γραμμάτων (0,11) ὕψ. 0,68×1,48×71.

Ἐπὲρ αὐτὸν τὸν λιμένα καὶ τὴν σημερινὴν μεγάλην ἀγορὰν 2 τείχη (συγκλίνοντα) ἐπάλληλα, ὧν τὸ ἐπάκτιον μυριόφθορον καὶ ἐσχάτως μετὰ τὸν διωγμὸν, ἀλλὰ καὶ πρὸ δεκαετηρίδων εἰς κτίσιν τοῦ Ναυστάθμου Κων]πόλεως. Δὲν σώζεται παρὰ πρὸς Α. Ἄλλὰ τὸ ὑψηλότερον δεικνύει ἔτι παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τὸ α'. σκέλος τοῦ Ζ, ὃ σχηματίζει κάμπτουςα παρὰ πύργου καὶ πύλην βεβαίως ποτε ἐδῶ προσλιμένιον. Τὰ ἰσοδομικὰ σχεδὸν κανονικὰ πόρινα, ἀλλὰ καὶ μέ τινες πλίνθους. Θεμέλια μέχρι καὶ 2 μ. ὕψ. συνεχίζουσι ἀσφαλῶς Περίνθια καὶ ἴσως ἀναγώγιμα εἰς Ρωμαίους χρ. Ἐπ' αὐτῶν Βυζαν. τείχος εἰς ὕψ. 8 μ. τριζωνον. Τὸ ἀνώτερον συνεχιζόμενον πρὸς Δ. κατὰ τὴν ὄφρὸν ζώνει ὅλην τὴν ἄνω πόλιν ἢ ἀκρόπολιν μέχρι τῆς δυτικωτάτης ἄκρας, ὅπου καὶ ὄνομα ἔτι καὶ πρᾶγμα Πορτίτσα.

Συγχρόνως ἔφερον ἐδῶ ἐπάνω (ἀσφαλῶς ἐξ εὐρημένων πηλίνων σωλήνων) τὸ ὕδωρ. Τὸ ἐκ **Τσουκοῦρ-Τσεγγέλ** βορείως 3 ὥρας καὶ πλέον, λέγουσι ἀπὸ πέραν ἐκ τῶν τύμβων **Μπεχτοῆ** καὶ Μεταρίζ τεπὲ μέχρι τῆς πηγῆς παρακολουθούμενον τὸ πλινθοςβεστόκτιστον ὑδραγωγεῖον (καὶ ἄλλο νεώτερον Τουρκικὸν ἐν χιλ. βορείως) καὶ ἕως ἐκεῖ ὑπὸ Τούρκων (πλινθευμένων). Καὶ τὸν 15 πού μ. ὕψ. δυτικωτάτον σχεδὸν πύργον (τριπλινθόζωνον ὡσαύτως) Τερεζί καλῶσιν οἱ Τούρκοι ὥστε καὶ τὸ πρὸς Β. σκέλος.

Καὶ πέραν τῆς Πορτίτσας κύκλῳ στέφει καὶ νότιον ὄφρὸν ὅλην τείχος ὑπὲρ κρημνώδη ἔξω κλιτῶν (οἱ ἄνω οἱ Βούλγαροι ἔκαμαν συνεχῆς χαράκιμα ὡς καὶ καθ' ὅλην, ὡς λέγουσι τὴν ἀκτὴν). Ἐκεῖ ὑπὲρ τὴν δυτικωτάτην ἄκραν ἡ ἀρχαία Μητρόπολις (Ἁγ. Ἀποστόλων, οἴκτιστον νῦν σκέλεθρον, παρ' ἀξίαν κατερούμενον καὶ τρούλλου καὶ καμαρῶν διὰ δυναμίδος ἐξηγμένων μαρμάρων, ἐν οἷς καὶ τμήματα τοῦ πολυκόσμου ἐκείνου ἀναθηματικοῦ (Ἀδριανοῦ Ὀλυμπίου καὶ Ἐλευθερίου καὶ Σαβείνης σεβαστῆ) γεισοειδῶς περικόσμουντος ἐσωτερικὸν (δηθεν) βωμοῦ. Ἀνάθημα Λαμείας ...ἀλλὰ καὶ ἄλλα μαρμάρια μέλη καὶ ἀνατολ. θύρας καμαρωτῶν ὑπερθύρον κλπ. ὑποπιπτουσῶν τοιχογραφιῶν ἐφ' ὕψοις (ὧν ὀπισθεν ἐκφαίνονται εὐτυχῶς παλαιότεραι καὶ καλλίτεραι, ἀξίαι σπουδῆς). Χάσκουν διερωγότα καὶ Νάρθηξ (ὑστερόχρονος) καὶ πλάγια θολωτὰ διαμερίσματα (συμπλήρωμα ἐρειπίων ὅλης τῆς καὶ ἄνω ἐκεῖ ἔξω πρὸς Β. καὶ περὶ τὸν λιμένα

Ἑλλην. συνοικίας **ΒΙΩΜΙΣ** πράγματι ἐπὶ τεμαχίου πλακῶς ἐντὸς τῆς

ἐκκλησίας. Τὸ μέσον φυλλόκυμα τῶν πλακῶν ἐκείνων ἤδη πολύτερον (ὡς Βυζ. εἶτα). Διασχισθέντων ἀμφοτέρων τῶν δεξιῶν πεσσῶν, ἐνεφανίσθησαν ἐντὸς τῶν 2 μονόλιθοι κίονες, ὧν ὁ εἷς καὶ κιονόκρανον καταθειδῆς φέρων πέριξ ραβδωτῶν (ὑψηλῶν) κόσμημα, ὡσεὶ δώριον κύμα ἐπιμήκες. Ἀντίστοιχος **ἐπικραντίς** ἔξω ΝΑ. ἐξερομένη πελωρία, ὥστε **Βασιλικῆ**

ὁμοία ποτε (:) ἄλλ' ἴσως καὶ ὑστερογενῶς ἀνεκτίσθησαν— ἀφοῦ καὶ ἔσω ὄρατὴ τοιχογραφία.

9) Οἰκία Ἀδάμ Ἀλεξιάδου πλάξ βαθμῆς ὕψ. 0,9×72×40 Γραμμ. μεγ. 0,7.

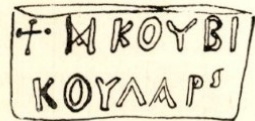
ΚΑΠΟΥΛΙΑΝΟΣ

10) Ἐξ οἰκίας Αἰκατερίνης Ἰω. Μπαχτσεβάνη ἄνω τμήμα στήλης ἀναγλύφου, σῶζον τὸ μέχρι τῆς (πρὸ τοῦ στήθους τοπικῶς) χειρὸς γυναικὸς πεπλοφόρου—πρόσωπον ἐφθααρμένον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπικράνου ἐξέχοντος.

| ΝΙΑΦΛΑΒΙΑΝΙ ὕψ. ὄλ. 24×23

11) Αὐτόθι κεῖται καὶ ἡ ἐπιγραφή: *Ὀνόμα μοι πατρὸς | καὶ πόλις πόλη Ἀργαῖοι | Ρώμουλις κι μοι σπ | οὕνεκα Ρωμαίων | νῦν δέμα μοῖρα βρο | . . . ἔλλαβεν πριν τελ | ἀλλά με μητέρα Νασ | γῆρας μοι γοεροῦ.*

12) Ἐκ τῶν συμπεπτωκότων πλίνθων τοῦ τροῦλλου ὧν σωροὺς ἔξω δὲν ἐπρόλαβαν νὰ λάβωσι, συναρμολογῶ τὸ σφράγισμα πρῶτων



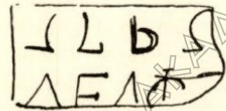
Μέσαι διαστάσεις

0,36×39×0,5

(ἀλλὰ καὶ ἀετωματώδεις τινες)

ὑψ. γρ. 0,035

13) Τεμάχιον μαρμ. πλακὸς παχείας ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ λιθοστρώτου τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐναποτηθὲν ἐν τῇ Ἐκκλ. τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.



ὕψ. 16×26×14

= τ]φ Βωμῶ

= α]δελφ.

**Ἐκ τῆς νέας Ἱστορίας.**

Οἱ Βούλγαροι ἤδη εἶχον ἀρπάσει ὅλην τὴν ἔξω τῆς Β. πλευρᾶς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου συλλογὴν, ἐν οἷς καὶ **Ἀθλητικά** καὶ **Ἡρακλέα** λέγουν ἀνάγλυφα (ἴσως ἐν) ἀλλὰ καὶ ἐπιγραφὰς καὶ σταυροὺς καὶ τὴν περίφημον ψηφωτὴν Μουχλιώτισαν Παναγίαν (ἐκ τοῦ παρὰ τοῦ Φαναρίου Μουχλίου ὀνομασθεῖσαν) μὲ ἀπειλᾶς. Ὑπάρχει δὲ πρωτόκολλον παρὰ τὸ Σφηνιάρωφ ἐν Φιλιππουπόλει. Ἦδη καὶ τὸ Πατριαρχεῖον ἔχει ἐνεργήσει· ἐδοκίμασαν νὰ ἀρπάσουν καὶ τὸν Ἁγ. Γεώργιον τὸν Ἀράπην, ἀλλ' ὑπεχώρησαν πρὸ τῆς μεγάλης ἀντιστάσεως. Ἀπήγαγον ὁμῶς καὶ ὅλα τὰ μικρὰ ἀρχαῖα τὰ ὡς προμετωπίδας τῶν ὁμογενῶν οἰκιῶν (3 μαγαζίων βλέπω π.χ. ἐν μεγάλῃ ἀγορᾷ τὰ κενὰ τῶν) ἐντειχισμένα ἐν ὄλῳ δύο τουλάχιστον ἀμάξας (τινὰ

τούτων ἔμειναν δῆθεν εἰς Βαβῆ-ἔσκι). Ἔλαβον καὶ ἀνάγλυφον βούκρανον μετ' ἐπιγραφῆς ἐκ τοῦ φάρου ὕψ. (ἴσως βωμόν).

Οἱ δὲ Τούρκοι μετὰ πολλαπλῆν ἀφαιμάξιν ἐπιτρέψαντες τοὺς διωκομένους νὰ λάβουν τὰ θρησκευτικὰ των καὶ τὰ τιμαλφῆ σκεύη—ἐπὶ τελικῇ ἐκβίασει 265 λιρῶν—ἐκράτησαν καὶ παρασπόνδως τὰ τιμαλφῶν 16 κιβώτια (ἐν οἷς ἀργυρᾶ μόνον ἀναθήματα 30 ὀκ. Ἁγίου Γεωργίου). Ἦρπασαν δὲ καὶ τὴν συλλογὴν Καραθεοδωρῆ νομισματικῶν καὶ γλυπτικῶν εὐρημάτων καὶ ἐπιγραφῶν. Καὶ πρὸ 30—35 δεκαετηρίδων εἶχον ὄλον δῆθεν τὸ θέατρον ἀποκομίσει εἰς τὸν Ναύσταθμον τῆς Κων)πόλεως, ἀλλὰ μᾶλλον, λέγουν αὐτόπται τοὺς πάρους τοῦ ἐπὶ λιμένι τείχους, ἀφοῦ πόρην αἱ δεξαμεναὶ τοῦ Νανσταθμοῦ. (Ἐκ τοῦ θεάτρον (†) μετεκόμισαν λέγει ἵνα σώσουν οἱ ἡμέτεροι τὰς 4 μεγάλας ἐπιγραφάς, Διοκλητιανοῦ Κωνσταντίου, Μαξιμιανοῦ καὶ Γαλερίου ἡγεμονεύοντος τοῦ διασημοτάτου Δομετίου Δομνείνου) εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Β. ράχως Νεκροταφείου, ὡς παραστάδας δύο θυρῶν τρόπον τινα σχεδιασμένον ἴσως περίβολον.

Ταῦτα μένουσιν ὡς **Βορεά**, ὅπως καὶ ἄλλοι πρὸ τῆς Νέας Μητροπόλεως Ἁγίου Γεωργίου, καὶ περὶ τούτου λίθοι. Ἐν αὐτοῖς Αὐτοκράτορος κορμός, ἑλλιπῆς τὸν δεξιὸν πόδα κολοσσικός, ἔχων παρ' ἀριστερὸν πόδα κύπτοντα δέσμιον ὀπισθάγκωνα τὸ ἠττημένον καὶ ἐπιγραφή π.χ. Ανίτι διακριθέντος εἰς δακικὸν καὶ γερμανικὸν πόλεμον ( ) καὶ ἄλλοι καὶ τὸ ὄραϊον τοξοτόν (ἐκ τοῦ θεάτρον δῆθεν) ὑπερθύρον, τὸ κατάκοσμον, ἀδελφὸν τοῦ ἐν Ἁγ. Ἀποστόλοις ὑπὲρ πρόναον.

Ἐν τι καλὸν οἱ Τούρκοι ἠμπόδισαν ἐκλακκισμοὺς ἡμετέρων ἐπὶ τῆς ράχως πρὸς ἐξαγωγὴν οἰκοδομ. λίθων καὶ χωροφύλαξ περιήρχετο καθ' ἡμέραν ἐλέγχων. Τοὺς ἐφούσκωσε ρητῶς τὸ θέρος τοῦ 1914 ἔλθων ὁ στρατάρχης Λίμανς Σάνδερς καὶ εἰπὼν: αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα πρέπει νὰ χαθοῦν, ἐν ὅσῳ τὰ βλέπουν οἱ Ἕλληνες θὰ ἀμφισβητοῦν ὡς προγονικὴν πατρίδα . . .)

Περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἡρακλείας ὑπὸ τῶν Τούρκων παραδίδουν ὅτι 2 ἔτη μετὰ τὴν Πόλιν μόνον παρεδόθη διὰ λειψυδρίας, κοπέντος τοῦ ὕδατος κλπ. Ἀλλὰ προσποιηθέντες ὅτι φεύγουν εἰς Ἐνετίαν, ὅπου καὶ γένος ἐντεῦθεν ἰσχύει καὶ συνοικία καλουμένη Ἡρακλειώτισσα, ἐπέστρεψαν αἰφνης καὶ κατέσφαξαν ἄλλους τε καὶ γαμβρόν τινα τοῦ Σουλτάνου (κατ' ἄλλους ἔφυγαν εἰς τὴν ἔκτοτε ὁμώνυμον Ἐσκι Ἐρεγλή), διὸ καὶ κατάρατος καὶ ἀκατοίκητος ὤρισθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ὁ τόπος. Τότε ἠρημώθη καὶ μόνον μετὰ αἰῶνα που ὁ Λζεδὶτ Ἀλῆ Πασᾶς (ἐξωμότης) πλέων εἰς Κρήτην καὶ προσορμισθεὶς ἐνταῦθα καὶ τὴν ἀξίαν ἐκτιμήσας, παρέπεισε νὰ ἀνακτισθῇ ἡ πόλις ὑπὸ τινων Τούρκων κατ' ἀρχάς, βαθμηδὸν δὲ καὶ ὑπὸ Χριστιανῶν, ἔτι πρὸ 10 ἐτῶν μόλις ἦσαν 80 οἰκίαι ὡς λέγουν. Οὗτος εἶναι καὶ ὁ κτίσας τὸ εὐπρεπὲς δζαμί, ὡς καὶ ἄλλα πολλαχού, ὡς καὶ τὴν

ὁμώνυμον ἀγορὰν τῆς Ἀδρ)πόλεως. Ἦκμασεν ἐπὶ Σουλτάνου Σουλεϊμάν τοῦ κανουνῆ.

Ἐξω τοῦ ναοῦ μένουν ὁ Monacius viriul prae f. prae f. καὶ ἡ ἀκέφαλος Θλίβα Πύθια, Χαρταγένη κλπ.

Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ καὶ ἐπιγραφαὶ ἄλλαι π.χ. ἡ στήλη **Ἀδρ. Κορνοῦτος Περίνθιος φυλῆς εὐανθίδος κατεσκευάσα τὸ λάτομιν** κλπ. Ἡ ὑπὸ τοξωτὸν ἀέτωμα: *ὡς μὲν ἅπασι βροτοῖς βίος ἐπὶ πέρας ἦκει | τοῦτο κατὰ σπηροῶν* κλπ.

Καὶ ἡ Φραγκικὴ ἐπὶ πλακὸς ἄνω

Καὶ ἄλλη ὑπὸ τὸ αὐτό.

DEPOSITIO INFANT  
IS NOMINE URS  
VLIW TWS CYIY  
IXIT ANNIS PEXET  
MENSES YIW ET  
DIES DEUSCHOC  
ASFOYNPASE  
YTARIOPOA  
A X W

Ἀρχήλιος Μάρκελλος Διογένους  
Ἡρακλειώτης πολίτης ἐκ φυλῆς ἕκτης κατεσκευάσα κλπ.

Μέγα κιονόκρανον σύνθετον, ιδιόρρυθμον διότι πλαγίως κανόνες τινὲς ἀκόσμητοι καθήκουσιν ὡς τινες.

Συνοικισμῶν (νεκροταφείων ἢ προαστείων) ἵχνη ἔξω τῆς Ἡρακλείας καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς Λ. ἐπακτίων ὑψομάτων (ἡ Ρόγια) καὶ ὑπὲρ ΒΑ. μόνον τοῦ λιμένος (Ἀπὸ τοῦ Τουρκ. νεκροταφείου) ἐν θέσει: Πῶρος (Porosluk Τουρκιστί) τάφος, ὁπόθεν ρητῶς ἐξάγονται *δμοια*, ὡς καὶ ἀπὸ τὸ Μπαϊρὶν δηλ. τὴν ἀκρόπολιν ἀρχαῖα. Εὐρέθησαν καὶ κατὰ τὸ ἐγκάρσιον πρὸς λιμένα Βόρειον ἔξω σκέλος—καὶ ἐν τῷ **Μποχιζή**-τεπὲ κατὰ τὴν *ὀπήν ἀλώπεκος* ἀσημικά κλπ. ὑπὸ γνωστοῦ τινὸς Φωτάκη. Πιθανὸν διήρχετο πρὸς ΒΑ. ἀκριβῶς λεωφόρος πρὸς ἣν ἀκριβῶς ἀρμόζει καὶ *ἡ τριὰς τῶν τύμβων*. Ὅπως καὶ ὁ δυσμῶθεν μακρινὸς ὑπὲρ τὴν πρὸς Ραιδεστόν—ὁ Καραμὰν τεπές. Ἀπὸ τῆς περιόλου θέσεως παρὰ τοῦτον βαίνοντες πρὸς Ραιδεστόν, ἀποβλέπομεν ἄπαξ ἔτι ὀπίσω πρὸς τὴν Βασιλικὴν σκοπιάν τῆς Ἡρακλείας.